

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXIX Число 54. Джерси Сіті, Н. Дж., четвер, 6. марта, 1924. VOL. XXXIX. No. 54. Jersey City, N. J., Thursday, March 6, 1924. THREE CENTS

КУЛИДЖ НАКАЗУЄ СЛІДСТВО НАД БЮРОМ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Президент Кулідж наказав департаментові судівництва почати слідство над закладом, що двох конгресменів мало дати перекупити згодом, вимагати у перекупця в бірю ветеранів, та мало вживати свого впливу для забезпечення згодомі безкарності. Імні конгресменів ще не подано урядово до публічного відома.

3 НАФТОВОГО СКАНДАЛУ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — В сенаті піднесено три, що кількох людей, вмішаних у нафтовий скандал, ще дали острах на урядових становищах. Межи ними має бути урядником відомий Мекла, одна з найбільше провинених осіб. Сенатори домагалися усунення їх з уряду.

КУЛИДЖ ШУКАЄ НАСЛІДНИКА ДО ДЕНБІ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Президент Кулідж не може рішитися, кого іменувати секретарем флоту по Денбі, котрий зрікся уряду через нафтовий скандал.

На послідній конференції представників газети у Куліджа, президент питає газетарів, кого вони радили іменувати на се становище.

НАФТАРІ ПІДХОДИЛИ ДО СЕНАТОРА ВОЛША

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Сенатор Волш з Монтани виявив нині, що нафтар Догені, вмішаний в нафтовий скандал при винаймі нафтових теренів, застерезених для американської флоту, підходив до нього послідного грудня з пропозицією покористуватися на спільку нафтовою концесією. Волш відкачує пропозицію.

ГАРДІНГ А НАФТОВІ АРЕНДИ

ГАРІСБЕРГ, Па., 4. марта. — Губернатор пенсильванського штату каже в публічній заяві, що він остерігає свого часу президента Гардінга проти винайму публичних ґрунтів, лісів та нафтових теренів приватним підприємствам та що президент Гардінг послухав його щодо лісів, але не послухав його щодо нафтових теренів.

КУЛИДЖ ЗА МЕЛОНОМ ПРОТИ КОНГРЕСУ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Президент Кулідж видав публичну заяву сенаторам, що він далі стоїть за податковим проектом секретаря (міністра) скарбу Мелона та що він не поступить зі свого становища на крок, хочби навіть пришлося йому затулювати проєкт, ухвалений обома палатами конгресу.

БОРЬБА ЗА БОНУС

ВАШІНГТОН, 4. марта. — В справі бонуса для ветеранів ведуться далі перекладачі перед комітетом палати послів для приходу. На перекладачів іде тепер суперечка, в якій спосіб вичисляють ветеранам бонус, чи давати їм готівку, чи що другого, чи право вибору межі готівкою а забезпеченням.

КУЛИДЖ ЗА ДОПОМОГОЮ ФАРМЕРАМ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Президент Кулідж заявив, що він попірає ухвалення проєкту Мекері в Гогена про допомогу для фермерів. Після свого проєкту допомога малаби полагати в тому, що федеральний уряд мавби zorganizувати своїми гроши публічну корпорацію для заграничної торгівлі різними продуктами.

ЗНОВА НОВИЙ РОСПОРЯДОК В СПРАВІ ІМІГРАЦІЇ

НЮ ЙОРК, 4. марта. — Іміграційний уряд уже скарсував нині свій вчерашній розпорядок, після котрого всі імігранти, ізчуї другого класу, мали перехідити реалізо на Елс Аленді. Проти цього розпорядку запротестували власники кораблів, і іміграційний уряд згодився перевести реалізо сїх імігрантів у першій класі на кораблі.

МЕКСИКО ВСПОКОЮЄТЬСЯ

МЕКСИКО, 4. марта. — Федеральний уряд рішнів росписати вибори виконавчих урядників (президента республіки) та законодавців (послів) на день 6. липня. Уряд рішнів на росписанні виборів, уважаючи, що край вже достаточо вислокоїся, щоб відбути мирні вибори.

Повстані обороняються на послідній своїм становищі в стейті Оаксака, де ще бороняться трох генералів з невеличким відділом втікачів.

РЕВОЛЮЦІЯ В ГОНДУРАСІ

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Федеральний уряд дістав вістку від воєнного корабля Міндуко, що він уже приїхав із води середно-американської республіки Гондураса та дізнався як нині в Тихих океані коло міста Аманал. Командир корабля доповідає, що президент республіки, проти котрого повстання збулись, був в руках аж дві парті, втік зі столиці та приїхав до Аманал, себто під дохорою американської флоту.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРІС В ЦЕНТРАЛЬНІЙ АМЕРИЦІ

САН ХОСЕ, Коста Ріка, 4. марта. — Місто Сан Хосе та околицю навмало велике землетрясення. Потрясення почалося коло 4. години рано. Наслідком його половина будинків в місті завалена. Межи ними розвалилися дім американського делегата.

Про землетрус доносить тек в великій частині середній Америки. Текмі потрясення ділися вичути в державі Нікарагуа, але там не було великої шкоди.

КОЛО ІНТЕРВЕНЦІЇ В ГОНДУРАСІ

ВАШІНГТОН, 3. марта. — Американський департамент війни дістав телеграми з Гондураса, середно-американської республіки, що багато американців поважно загрожені поїтрянню революцією, що розриває тепер сей край.

Американський уряд не хоче інтервенювати, але дав приказ кільком другим воєнним кораблям бути готовим відплисти до Гондураса для охорони американських інтересів.

МАЮТЬ ПІДДАТИ ВІСНОСК ЗА НЕЗАВИСИМОСТЮ ФІЛІПІНІВ.

ВАШІНГТОН, 3. марта. — Комітет палати послів для справ островів має пропозицію і американському конгресові питання, чи Філіппінські острови мають стати зовсім незалежні від Злучених Держав.

ЗА НЕЗАВИСИМОСТЮ ФІЛІПІНІВ ЗА 25 ЛТ.

ВАШІНГТОН, 4. марта. — Секретар Вікс заявив за тим, щоб Філіппінську справу рішити в той спосіб, щоб Філіппінці мали повну незалежність у 1949 році, себто за чверть століття.

Він каже, що в тій думці буде доставлене в конгресі відповідне внесення.

БОРЬБА ЗА ПРОГІВІЩІННЯ

ОЛБАНІ, НЮ ЙОРК, 4. марта. — Ньюйорська легіслатура ухвалила подати до конгресу меморіал, щоб конгрес змінив прогівіщійний закон у той спосіб, щоб він людина, нарушуючи сей закон, не підлягав подвійній карі (від федерального суду та стейтвого суду), як се було досі.

КАПАЇНСЬКЕ ЗОЛОТО.

На просьбу генерального прокуратора ньюйорського штату, стейтврий найвищий суд заборонив на будуче продавати далі шери підприємства „Грейт Орієнтал Ленд Девелопмент Ко.“ та „Айрайд Платинум сід Голд Ко.“ Сі підприємства zorganizували були, і провідники галицьких русофільів в 1921 році, заявляючи покупкам удали, що в місті Йонкерсі під Ню Йорком є багаті поклади золота, платини та дорогоцінних каменів, які можуть принести вкличкам по 23,000 до 35,000 доларів приходу на кожних 1,000 доларів, вложених у підприємство. Суд, забороняючи дальшу продаж, удали, заявив, що він не може дозволити на се продаж, коли при ній далі говориться про великі мінеральні скарби, заховані в землі.

ПІД УПЛИВНОМ ХВИЛЕВОЇ БЕЗПЯМЯТІ.

До одної поліційної стації приведено вночі молодю жінчину, що мандрувала вулицями міста одіта так, немов їй була готівка снати. Коли її розбуджено на поліційній стації, вона подала своє ім'я й адресу, з котрої показалося, що вона замандрувала з дому 12 кварталів (блків), поки її не стрінули полісмен та забрали під свою опіку. Її зараз відставлено до шпиталю, де лікарі вживають не дає її захорити на западлення легень.

ВІДМІЛ У. Н. СОЮЗА В КАЛІФОРНІ

За стараньм гр. Ізі Вавричука та кількох його товаришів основано першій відділ Українського Народного Союзу в стейті Каліфорній, над Тихим Океаном. Товариство називається Перше Українське Запомогове Товариство в Каліфорнії, Любів в Лос Анджелес. Товариство буде відділом У. Н. Союзу ч. 302.

Гр. Вавричук, котрий зіграв головний титар коло його zorganizовання, був довіри рочи членом відділу 301 Українського Народного Союзу в Шиваго, в стейті Іллінойсі. Перенісши до Каліфорнії, він уважав своїм першим народним обовязком зібрати невеличку місцеву українську колонію та опунувати з неї відділ нашої організації.

Місцева громада відлучає потребу не лише запомогової організації, але й товариської життя. Крім свого товариство хотілоб послужити, другим Українцям, що думалиб туди перенестися, інформаційн про місцеві умови. В тій цілі товариство просить всіх заінтересованих писати на адресу організатора відділу, гр. І. Вавричука, 1848 Іст Ферст стріт, Лос Анджелес, Каліфорнія.

„ЧИСТКА“ ЖІНОК.

В Червонопрієнському Клубі в Москві розгладили, комуністи питання боротьби з засіданням комуніст на засіданнях клубу. Прихильники Зіновєва поставили таку резолюцію: „Нам необхідно звернути особливу увагу на дріб-до-буржуазний, розкладливий вплив, який мають безпартийні жінки на своїх мужів комуніст, і на боротьбу з тим шкідливим впливом, яку нам треба повести в ударному порядку. Для цього треба нам при цьому окремих комісій провести чистку безпартийних жінок. Кожда безпартийна жінка не має права відмовляти показати свою партійну політуру. Нам звертають увагу, що жінок комуніст-треба притягати на партійні зібрання і до партійних клубів, але ми не можемо позволити на вільний доступ для неупевої маси і через се відкачуємо від того. Через се проведена основно чистка жінок внесе в ряди комуністів жінкув і одночасно оживить та скріпить партійні лави та послужить брацьким запрошенням до спільного життя для одних, а перекуючюю пересторогою для других“.

НАСЛЕННЯ МОСКВИ.

Згідно з московськими урядовими звідомленнями Центрального уряду столиці Москва має 1,542,874 мешканців.

ЖЕ ВІЙШОВ З ДРУКУ

КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА

НА РІК 1924. ЦІНА 50 ЦЕНТИВ.

КРАСИВІЙ КАЛЕНДАР ТОВ. „ПРЕСІТА“ 75 ЦТ.

БУЗЬКО, ГИСТОРИСТИЧНИЙ КАЛЕНДАР

Перший український ілюстрований гісторичний календар в Англії, котрий вийшов в світ 60 доуз ілустрацій, 38 літературних, 46 ілюстрацій і 150 доуз ілустрацій гарних в картинках етюдів.

Тому, який хотіть його розбратити собі тут і розселяється, надірає собі його замовити.

ЦІНА 75 ЦЕНТИВ з ПЕРЕСІЛКОЮ.

Замовлення сати на адресу: „СВОБОДА“, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Доплатити в Книгарні Свобода невеличкі календарі провіл. іл. та тут проголошено. Коли прийдуть ці календарі і стейтвого краю до якого належить, то він їх проголошено. Запровадження сати тільки на ті, які тут проголошено.

ПІСЛЯ ВИБУХУ В ХЕМІЧНІЙ ФАБРИЦІ.

Стейтврий уряд в Трентоні, Ню Джерсі, дістав шийн, від протестів від горожан, обурених на передержуване приналежних вибухових матеріял у хемічних фабриках, пощених сестер мешкальних домів. Губернатор стейту обіцяв розвезти остре саїство в сій справі, а стейтвий законодавчій збираючий ухвалити закон проти держання експлуаційних матеріял. Ходять чулки, що на руїнах хемічної фабрики, знищеної вибухом, ще й тепер є велика маса вибухових матеріял, не експлуаційних.

НЮ ЙОРК, Н. Я.

На днях приїхав до Америки доктор Франц Теодор Вончок Кульчицький, фабрикант з Софії, Болгарії. В Америці заложив фірму International Bureau of Commerce під ч. 30 Іст Сема ул. Ню Йорк.

ІГЛА МАНДРУЄ ПО ТІЛІ.

Одні ньюйорський лікар оперував одну жінку з Джемєйкі, на Лонг Алленд. Причиною операції, як говорив лікар, котрий її приписав, був зарослий ніготь на палиці ноги. При операції показалося, що притчею опухнення палиці була звсім не та, що підозрівав лікар. При операції саме лікар добув з ніготи колючу іглу, якою червтила завдовжки. Тепер і, видивившись в історію. Жінчиня, перучи шмаття яких 8 місяців тому, вчула нагло сильне колодення в палець лівої руки. Хоча палець побололовав і кілька разів опіся, вона не звертала на се більшої уваги. Болі сприйдали устай, і вона сим більше їй не клопоталася. По шістьох місяцях після свого вона стала нарешті на прикриї білі в коліні. Вона не могла добре згинати ноги, бо коліно стадо опухати. За тиждень і коліно стахло, і вона знова стала здорова. Нарешті у вісім місяців по цьому колоденню вона дістала парив на палиці ноги, а коли найбільш став її доклатити так, що вона не могла ходити, вона і пішла до лікаря. Сей її оглянув та stwierдив, що ніготь її палиці заріс в мясо так, що треба його зоберувати. Тимчасом при операції показалося, що се курок іглу, що 8 місяців тому поклали в тілу, по мандруванню живими по тілі аж в ногу.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ БАНК ДЛЯ ВИДАЧІ БАНКНОТІВ У ГОЛЯНДІ

ПАРИЖ, 4. марта. — Комісія знавців під проводом Американця генерала Доса виникнула вже план нового німецького банку із золотого підставою, який має випускати нові стади німецькі банкноти.

Генерал Дос каже, що німецька влада заявила свою згоду на сей банк і готова вилати до нього 400,000,000 золотих марок, які се стасили у німецькому державному банку. Шийн цього банку має виходити 1,200,000,000 золотих марок, значить решту, себто 800 мільонів марок по золотий мають позичити Німці і заграниччя.

Осліок банку має бути в Голлянді, а може й в Швайцарії. Дирекцію банку мають іменувати заграничні банки, як американський Федеральний Резерврий Банк, Банк Англії і інші.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ ДО ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

ПАРИЖ, 4. марта. — Французський парламент має бути розпущений на другий місяць. Вибори будуть в маю. Виборча кампанія вже зачалася.

ФРАНЦ 4 ЦЕНТИ

ПАРИЖ, 4. марта. — Нині на гутешній біржі франк упав знаню значно. За нього платили вже тільки рівно 4 американських центи.

Се викликало переяж серед французських урядовців, бо показалося, що і долати до податків не помогли. Французи кажуть, що знижку франка спричинюють ньюйорські фінансисти.

МІНІСТЕРСЬКА КРИЗА В БЕЛЬГІ

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 4. марта. — Король Альберт звернувся нині до барона Гутарта, щоб приписав місці створити новий міністерський кабинет. Він є провідником католицьких консерватистів. Одначе Гутарт відмовився сей місці. Імовірно бувший прем'єр Тейс створить тепер новий „бізнесовий“ кабинет, в якому не буде політиків.

ЛОУД ДЖОРДЖ ХВАЛИТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ПРОГІВІЩІННЮ

ЛОНДОН, 4. марта. — Нині промовляв на раді національної вільної церкви бувший англійський прем'єр Лойд Джордж. Він сказав, що Америка найбільше здобула у війні, бо має прогівіщію. Він сказав, що селун в Америці вже більше не вернеться.

НЕДОБІР ШВАЙЦАРІ

БЕРН, столиця Швайцарії, 4. марта. — Бюджет Швайцарії за 1923 рік виказує недобір в сумі 46,000,000 швайцарських франків.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ВИНИ

ЛОНДОН, 4. марта. — З Гейтсдей повідомляють, що 900 англійських майнерів, котри страйкували 4 дні, заявили, що признають свою помилку у вступленню до страйку і готуві вернутися до праці та заплатити 1,000 фунтів стерлінгів відшкодовання.

РОСІЯ ХОЧЕ ПОЗИЧКИ ВІД АНГЛІ

ЛОНДОН, 4. марта. — Російський амбасдор Крісто Рокосовський заявив, си овін звернувся до британського правительств за прошеенням о позичку для Роїс в сумі 150,000,000 фунтів стерлінгів (\$450,000,000). Сих гроши Росія вжила б, каже він, на закупку матеріялів в Англії і запоручила-б, що цілї цента не вжиє на „червону армію“.

КАЛІФ ВІТХАВ ДО ШВАЙЦАРІ

ЦАРГОРОД, 4. марта. — Нині урядом скарсовано каліфат (верховний уряд магометанської реалідо) і каліф Абдул Малік Ефенділ покинув теж сьогодні Царгород і вїхав до Швайцарії. З ним похололо дві його жінки і син.

НАФТОВИЙ СКАНДАЛ В ЧЕХІ

ПРАГА, 4. марта. — Чесько-словацький міністер країнової оборони звелів арештувати 21 вистих військових і дивільних урядовців іза нафтового скандалу. Винувисто, що вони взяли жабарі (підкупства) від нафтової компанії, котра тепер доставляє чеському правительству бензину гіршого роду.

ЗНОВУ ОСТУДЕНІ ДОЩІ В ЄВРОПІ

ПАРИЖ, 4. марта. — Вчора дощ потепало в Західній і Середній Європі і вналі були теплі дощі. А нині знову поступило і впади зими дощі.

ШВАЙЦАРІ ЗАПОВІДАЮТЬ ШЕ СПАД СІГІВ.

НЕВДАЧА ЕСТІАНЦІВ В МАРКУ

МАДРИД, столиця Еспанії, 4. марта. — Правительство отолушує урядово, що еспанське військо понесло великі втрати в боєз з тубальдими в Марку (в Африці).

БОЛГАРСЬКА ВІЛА ДІДЕ НА РУКУ СЕРБІМ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 4. марта. — Болгарське правительство узявло 140 македонських революціонерів, котри прибутовалися до орудних випадків в Сербію.

МАС 23 ДІТІМ

ПАРИЖ, 4. марта. — Пань Теодора Аме одержала відзначення канцларя почесної іллі яко признає за се, що вона матрив 23 дітків, котрі всі живі.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ В ПАРИЖІ

ПАРИЖ, 3. марта. — Сюдн приїхав нині на короткій поїзт перський шах.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for 'TERMS', 'Foreign Rates', and 'Per Month'.

For circulation statistics see page 10.

В Канаді видається вилучити гроші на т. зв. Foreign Money Order.

Усебім членам: 498 Montgomery, Dept. U. N. Союз: 1838 Montgomery.

Address: "СВОБОДА", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

30 ЛІТ.

В день Вашингтона, 22-ого лютого с. р., минуло 30 літ від дня основи Українського Народного Союзу.

Було це 22-го лютого, 1894-ого року в місті Шемокіні, Па.

Там відбувся той-ре той збори, на яких основиано "Руский Народний Союз", — теперішній Український Народний Союз.

Представителі тих зборів був о. А. Полянський, а секретарем др. В. Сіменюк. На-тих зборах вибрано як-би тимчасовий уряд Р. Н. Союзу, до якого були увійшли: Т. Талаша, з Шемокіни, Па., як представель; М. Свечан, з Вилансбері, Па., як заступник представель; о. І. Констанкевич, з Шемокіни, Па., як секретар; І. Глава, з Екселсдор, Па., як касир.

ПЕРША КОНВЕНЦІЯ Р. Н. Союзу відбулася в Шемокіні, Па., дня 30-го мая, 1894-ого року. Всіх делегатів на ту конвенцію прибуло було 17. Представителі конвенції був о. Т. Обухевич, а секретарями: др. В. Сіменюк і Г. Д. Пирч. На прадти тривали всього кілька днів. Ухвалено, що кожний член платити 50 центів вступного і 150 центів місячної вкладки, а за те по його смерті спадкоємці мали платити з каси Р. Н. Союзу помертне в сумі \$400. На сій першій конвенції до уряду Р. Н. Союзу перебрано Т. Талаша представель, о. І. Констанкевича секретарем, і І. Главу касиром. Ухвалено тек одностайно, щоб часисись "Свобода" (яка зачала виходити в 1893 році), була органом Р. Н. Союзу. Стан каси Р. Н. Союзу тоді внісено \$220.35. Число членів у зв'язі з першою конвенцією не відомо. Шобливо на першому пленарному засіданні головного уряду Р. Н. Союзу, яке відбулося в Шемокіні, Па., дня 18-го січня, 1895, подало відомо, що дня 31-ого грудня, 1894-го року в Р. Н. Союзі 505 членів, з котрих 63 вікового з причини, що три місяці не платили членських вкладок.

Ще сля задати, що головним основионок Р. Н. Союзу було БРАТСТВО СВ. КИРИЛА І МЕТОДИЯ В ШЕМОКІНІ, ПА. (яко само основиано 1887 року), яке виступило за молодого ще таті, Соєднення греко-католических руских братств" (як-то описав тато виключно угро-руською організацією) і до-ло почини до основиано галицької організації, під назвою Р. Н. Союз. Це братство і тепер є першим відділом У. Н. Союзу і має найбільше членів з усіх відділів.

Р. Н. Союз, від конвенції в Воляно, Н. П. (в 1914 році), — УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, нині вже в силі вже. За три 30 літ життя, змагань, поступу. Він знав 31-ні рік життя, сльодний дотеперішнього успіху і левен успіху дальшого, у будучині, у дальшому своєму житті і поступі шляхом, який витичали основиоки тому 30 літ в Шемокіні, Па.

Нині Український Народний Союз має 23,387 ЧЛЕНІВ, в суму старших 15,323 і молодших 8,064. Фонди У. Н. Союзу вносять нині \$1,043,167.69.

Отсе вислді совісної праці американських Українців за 30 літ.

З усіх великий. Але не такий, який міг бути, якби усі Українці працювали були разом далеко пильніше і завзятіше для сєї народної справи ніж працювали на ділі. Під сим оглядом наш брат підкарпатський Русини нас впередили. Іх організація, Соєднення греко-католических руских братств, впередило У. Н. Союз і шодо числа членів і шодо фондів. Треба признати, що іх імїграція старша, хотія не була, але українська імїграція з Галичини далеко вище стоїть національним свідомство та освітою, а тому повинна би краще розуміти вагу і значіння рідної організації і більше про неї подбати ваги наділі подбала.

Одначе справа ще не пропала. Не завдасть нам у справі організації пійти на науку до братів підкарпатських Русин і гукити всіх сиа і всіх закладів, шоб як найкраще їм доприняти.

От прохлидї XVI-а конвенції У. Н. Союзу, яка має бути в Рагстер, Н. Я., від нині за рік.

Питанне до членів У. Н. Союзу: — Яке число членів і яка сума фондів буде тоді, як зідуться делегати з усіх Америки на раду в Рагстер, Н. Я.?

Скільки побольшиться теперішнє число членів і теперішній сума фондів У. Н. Союзу?

На сє питання треба відповісти не вгадуванням, шоб тільки в Америк, яке — праше всіх членів і членкинь.

Як 15,223 теперішніх членів і членкинь стане до праці і буде працювати та кількох блати ШИЛІН РІК, то відповісь са на праше власні коментарі.

Число членів старших і молодших може ще значно побольшиться числі Українців в Україні, старшини і молодших, котрі ще не належать до У. Н. Союзу, а котрих ще багато по всіх містах, де живуть Українці.

ЕВРОПЕЙСКА ПОЛІТИКА В ОСВІТЛЕНІ РОСИЙСЬКОГО ПУБЛІЦИСТА.

(Від власного кореспондента).

Львів, 14. лютого, 1924. У Львові перебував один з російських публіцистів з Парижа, який є кореспондентом кількох європейських і американських журналів, і як такий був на всіх мирових конференціях і говорив з найважливішими політиками; він уділяв турботи львівським Українцям інформацій про теперішню європейську політику. Привідуємо з його реферату що важливіше, значучіше при тм, що входить у критику цих поглядів.

В Європі, як відомо, верховну роль мають дві держави, Англія і Франція. Відносини між ними тепер доволі напружені. Провідним змаганням французької політики є знищення Німеччину і забезпечення перед нею на будуче. Руйнування Німеччини Франція додела вже так далеко, що Німці починають капитулювати і ідуть на згоду з французями.

По обох сторонах миру політику ведуть великі промисловці, — зі сторони Франції особливо власники копалянь заліза в Лютарінгї, які бажають приднати собі німецьких власників коксу з Вестфалії, деї майбутній західно-коксний трост є поміст до згоди між Францією і Німеччиною. Шоби забезпечити перед німецьким реваншем (відплатою) на будуче, Франція поставила створити сіль Польщу. Польща мала заступати на сході давнього французького союзника, Росію. Шоби Польща могла виконати своє завдання, Франція помогла їй забрати німецькі, українські, білоруські і литовські землі, так шоби населення її збільшити до 40 мільонів. Жертвою цієї політики впади між іншим Східна Галичина.

До того Франція підпомагає Польщу воєнними матеріялами, всякими засобами і гроши. Разом вложила Франція у Польщу понад два мільярди франків. Одначе в останньому часі Франція почала знерівновати в свого польського союзника. Причиною знерівнє є наперед це, що Польща коштує багато, а на сє французькі капіталісти дуже браві. Дальше, французькі політики дійшли до пересвідчення, що Польща не зміє оланувати своєї внутрішньої ситуації: національної справи, справи т. зв. меншостей.

Польща не зуміла розв'язати, а противно, незвичайні і розогніти і це грозить великими комплікаціями в будучині. Особливо критичною для Польщі показалась візита маршала Фоша перед пів роком. Маршал Фош, ствердив, що польське військо дезорганізоване партійною боротьбою і вразилї, Польщі не можна уважати солідним і певним союзником. Супроти того в останню часі Французи стали ходити до Польщі. У французькій пресі, де доведана ніщо не поважається писати що, небудь неприхильно про Польщу, тепер чимраз частіше і в голосі критики. Французька політика не бере вже Польщі як вічного союзника, а шукає собі інших коомпаній. Несподіванкою для Польщі був союз Франції з Чехією і польський посол у Парижі дізнався про нього з газет. Французькі дипломати не уважали відповідним повідомити його про це. Цей союз з Чехією є для Франції приготування до майбутнього союзу з Росією. Франція бажає вернутись до свого передвоєнного союзника на Сході. Від довшого часу ведуться вже ріжні переговори з СССР. Мабуть уважат певною річю, що вже недалекі час, коли Франція рішиться визнати союзу російських республік. Тоді очевидно прийдя би ревизія ар-

кому промисляти. Монархисти розпоряджали донедавна армією Врангеля, що була в Югославії, але тепер вже та організація розбита і взагалі монархисти втратили майже все своє значіння. Кадеті, (орган "Руд") падають ненависто до комунізму, але позитивної програми не мають. Стоять ще дотепер на платформах, "одної нації" і "одної держави". Від кадетів відбився давній їх лідер Мілюков, який заснував нову республікансько-демократичну партію (орган "Послєдні Новости"). Від давніх своїх товаришів він відірвався у двох справах: рішиться громадянству догодити з економічними здобутками революції (знесення великої земельної власності) і уважає коначення перетворення Росії у федерацію національних держав. Деякий вплив серед емігрантів мають меншечини, меншість соціаліст-революціонери, цілком бездієним туртом уважає реферат т. зв. сменювцевих, шоби емігрантів націоналістів, що переїшли на болшевицьку платформу (названі від вислову "Смьна вх" — зміна дорозговзків).

Референт висловив віру, що Росія, як і східно-європейська федерація, еволюційно перетвориться в демократичну державу. Це буде перелом нової ери. Відбудена східна Європа стане особливо грізна для Польщі. Польща є штучний твір, що постав завданням тому, що Східна Європа була в руїні, та шоб знайшов про-тектора Франції, яка не допустить орієнтувальні у відносинах Сходу. Польща є організація не спійбна до життя на довгий час. Воля не зуміла розв'язати проблеми національності, які насильно забрала від свого владу. Вже через те одо Польща не здала сили у великодержаву силу.

Як тільки приде нове порядкування Східної Європи, Польща мусить віддати загарту чужі території, мусить вернутись до своїх етнографічних границь.

З погляду на міжнародну ситуацію України не повинні уважати своїх змагань безнадійними, а противно, можуть мати певність, що Україна дужезиється яко держава (по думці референта, у федерації зі союзу з Росією). З українською державою мусить бути зєднані також заклди сьє: Галичина, Волин, і Холмщина. Коли це станеться, це залежить від міжнародних відносин. Але велике значіння для приспіння справи мусить мати активність самих Українців.

Галичини.

Микола Яліс.

ПОКЛИК

Та чого ти смеречною, В чини зєднання? По чім сїм люди Українці, Як умих нимеком? Як у мнї так і атї • Сосна зелєні; Так тут мнї, на чужині, Заше серце мнє. Чи де стану, чи що роблю, Все думку даю, Чому наш Українці Просїти не мають. Як поглянемо на сїт Божий Кришній день свїта, Ми до нікого, до чїпалї, Таких нас немає. Будь всім людям постав: Як робить до ладу Мнї люди пішли вперед Ми нимєлись згаду. Гей до нікого, до чїпалї, Упрости волю, Розумію, що лнї знімає Любується доля. Своя школа і прїсвїта Була не вирнута, Була не вирнута, Гей буди вирнута, Будем виправляти, Будем виправляти, Свїй край і родину, Як вільною учинити Будем виправляти, Будем виправляти, Шоб волю мали, Шоб часом "Свободу" Шоб раєм чїпали. Шоби серце не засїгло, А не на чужині, А шоб били, били, чїпалї Д нашї Українці.

З ОБСІДНАНІ (КОМУНІКАТ 4.)

Чергове місячне засідання Екзекутивнї Обєднанія відбулось дня 26. лютого б. р. 1) Присланими до відомо згодищенї делегатами висланих з рамени Обєднанія на річні засідання У. Н. Союзу і Провіднїя, рішено вислати поменє признання і ширю подяку обом Організаціям за їх жертви (У. Н. Союз 650 дол. Провіднє 500 дол.), та за їх вагу як найбільшого потерпа Обєднанія в його дальшій акції, ажирнової до визволення українських земель від владування Одної Незалежної, Соборної, Української Держави.

2) Обговорюючи політичну ситуацію в краю стверджено на підставі одержаних інформацій та краевой як своєї так і ворожої наш преси, що український нарід як на великій Україні так і в Галичині, Волинї, Пільці, Полїссю і Холмщині ставити чимраз сильніший і більш організований опір окупантам на всіх відляках політичного, культурного і економічного життя.

В звязку з тим революційним опором стоїмо сьогодні перед відрадиним фактом українзації не тільки шкільництва, але і цілого державного апарату на великій Україні. Це безсумні великий крок вперед в боротьбі за цілковиту державну незалежність.

Значачео дальше, що Польща, яка держава без керми і вітриля, позбавлена всякої політичної думки, розвзує надалі національні проблеми, а тимсамим і наше українське питання на окупованих землях, дорогою тюрми і розстріляв, а зарамом і вандальським походом на знищення української школи, бібліотек і музеїв, а тимсамим і підсильніши твердині самостійного-державницького українського духа.

Зарамом стверджуємо, що з лянської преси всіх відтінків як і з ріжних голосів лянських "державних мужів" всім мте територію якихсь умову непевності. Сї вони підносять потребу доконченої, радикальної зміни у відношенні до т. зв. "націоналістичних українців", в тихій мірі до України. Могли звалюють отверто, що насаджування польських мазурів на українських землях було великою помилкою, бо користь з сего майже ніяка, а шкода нечисобна, бо якраз через колонізацію повстала в українських землях турнина ненависть до польської держави. Польська газета "Курїєр Львовський" пише видко, що найбільшій терор на "кресх" посидив їх там на "боку з порохом".

Вже з того страху Лянків а більше ще з міжнародного дїя Польщі дуже гіркою положення можна надїятись, що та бочка в недоволі пуне. Зане чи одначе наступити треба на організувати чимраз сильніший опір. Вважаємо, що смертєсній українській боротьбі в сторони шкільництва і школи часом і в панованія для української нації найбільш небезпечний і шкідливий.

Супроти цього рішено: а) відіслати до Ліги Американських Громажн Край. Роду і Лїги Воєсвранї, шоби вони як ситизеські організації поручили б найбільшій увагою в сїм напрямі і підсильніши сенатї відносно лянського походу на знищення української культури; б) звернутись отсею дорогою до українських організацій в Канаді, шоби порушили ту справу в доміняльним і британським парламентах; в) з фінансового звіту подалось для загальної орієнтації суму прихлїдів за час від другого Українського Конгресу. І так:

Table with financial data: 1) По Конгресі отадо в касі ... 1,423.70; 2) Прихлїд від Конгресу по конець листопада ... 1,502.99; 3) Грудень ... 1,157.25; 4) Січень ... 1,912.45; 5) Лютий (до 26-го) ... 3,169.11; Разом до 26-го лютого ... \$9,175.50

З сего вислано в тїм часі до старого краю: В грудні 1923 р. ... 2,044.00; В сїчнї 1924 р. ... 1,570.90; В лютий 1924 р. (як вище) ... 3,400.00; Разом ... \$7,014.90

Касове вислано в днєм 26. лютого \$4,224.93. З нег рішено вислати до краю (як вище) \$3,400.00 і роздати їх піся волю і призначення жертводавцїв як слїдує:

Table with names and amounts: 1) Івана Шкода ... 1,300.00; 2) Віталїя Шкєрєт у Львові ... 200.00; 3) Бовейдї Фонд ... 500.00; 4) Інавалїдї ... 300.00; 5) Сироти ... 300.00; 6) През. Др. Петрушевич ... 250.00; 7) Грїпальчї Нєхословчанчїні ... 100.00; 8) Українським писемннцям отремє Шкївля Комїсію з П. Волот Лїтоцьким як члєнами. Ця Комїсія має право доловити себе сьобавим члєнтами як і іншими громадянами, які інтересують живно народними дїлами та яким справа української нації в Америці лежить на сєрці. Комїсія має теж живити шшїти і предложити на слїдуючїм засїданню Екзекутивнї Обєднанія план праці в напрямї піднесення українського шкїльництва в Америці. З огляду на це, що молоде покоління затрачує чимраз більше інтерєс до краю, історї, культурї і мови його батьків, являється справа української школи в Америці з боку нашої молоді одною з найважливіших і засадує на загальному роботі емігрантї.

IV. Принято до відомо думку редакційного комітету "Свободи", підтрєжено Головиним Урядом Українського Народного Союзу, шоби Обєднане далю почини до скликання в Європї Великого Українського Конгресу всіх українських земель в цілі створєння одної української республіки в центрі.

Знаючи, що створєння такої центральної республіки обєднаної національнї сїди, піднеслоб наш авторитет та припнїблило б нам визволення українських земель від ворожих окупантї, узано що справу за лекучу. Мажуч одначе на увазі її труднотї, які постануть в здійсненнї сїєї справи, рішено наразі з одного боку просити редакційний комітет, шоби подал більшї інформації відносно перевелєння цєї справи, а дальше звернути на сє увагу нашого громадянства в Америці, Канаді та Бразилї і в старій Європї, шоб воно висказало свою думку відносно потреби такого Конгресу як і способу, часу і місця його скликання.

У зв'язку з постановою Другого Всеукраїнського Конгресу, утворено при Обєднаннї комітет, шоби підсильніши в Європї Андрїюком як головою, а п. Константином Кириловичем і Володот Лїтоцьким як члєнами. Ця Комїсія має право доловити себе сьобавим члєнтами як і іншими громадянами, які інтересують живно народними дїлами та яким справа української нації в Америці лежить на сєрці. Комїсія має теж живити шшїти і предложити на слїдуючїм засїданню Екзекутивнї Обєднанія план праці в напрямї піднесення українського шкїльництва в Америці. З огляду на це, що молоде покоління затрачує чимраз більше інтерєс до краю, історї, культурї і мови його батьків, являється справа української школи в Америці з боку нашої молоді одною з найважливіших і засадує на загальному увазі і попертї.

Прї тїй нагодї подалось до відомо, що в старій Европї лнї позбавили лїба багато квалїфікованих українських лнїчених вивучивши їх з посади і не приймаючи наново до служби. Деякі з них зголосились до нас, шоб прихлїбали до Америки, як шоб як-трєма годї перебували в її і спровадили.

VI) Стверджено з огляду на те, що жєртовність американських Українцїв в послїднїх часах значно зросла та в них піднісся. Наш національний табор боротьби і горнєтєс до організації і до помочи визвольної боротьби мїмо сильної ворожої агїтації з боку відомих вже в Америці азї своєї руйніщної роботи емігрантї.

VII) Звертається увагу старого краю, що просїби о допомогї від поодиноких приватних осіб не будуть узгоджені. Внїмож становити тільки найбільш заслужені народні діачї.

Зарамом подалємо в наше оправдання, що мїмо розуміння справи не можемо на разі залади браку фондів поможити мнїм дуже важким крайнім організаціям як от Зах. Край. Тов. Лїги Націй, а бо таборам інтерв'юваних в Польщі, вигнаним в Африці і т. п.

VIII) Ухвалено залади навалу праці наново оплачувати звітну в Обєднанню однокю канцелярїйну сїду, призначуючи їй 150 дол. на місяць. Д. М. Штєрґан, секретар.

